

Національний університет
водного господарства
та природокористування

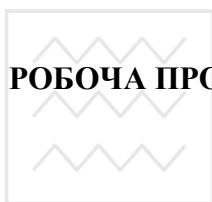
Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
" ____ " _____ 2017 р.

05-08-29

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

СТРАХУВАННЯ

Insurance

напрям підготовки 6.140103 "Туризм"

training direction 6.140103 "Tourism"

Робоча програма навчальної дисципліни "Страхування" для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.140103 "Туризм". – Рівне: НУВГП, 2017. – 16 с.

Розробник: Конарівська О.Б., к.е.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Протокол від "05" жовтня 2017 року № 2

Завідувач кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
"___" _____ 2017 року

Коротун С.І.

Схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки 6.140103 "Туризм"

Протокол від "05" жовтня 2017 року № 2

Голова науково-методичної комісії
"___" _____ 2017 року

_____ Коротун С.І.

Анотація

Вибірковою частиною програми підготовки фахівців з напрямку «Туризм» передбачається вивчення дисципліни «Страховання». Робоча програма дисципліни «Страховання» призначена для студентів напрямку підготовки 6.140103 «Туризм» та укладено з урахуванням сучасних вимог до навчально-методичних документів і професійних компетенцій освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалаврів з туризму.

Враховуючи те, що страхування в туризмі – це система відносин між страховою компанією і туристом по захисту його життя і здоров'я та майнових інтересів при настанні страхових випадків, то головним завданням страхування є надання гарантій щодо усіх непередбачених витрат, пов'язаних зі страховими випадками, які бере на себе страховик.

Мета опанування дисципліни: набуття можливостей самостійного вирішення завдань предметної сфери діяльності у страхуванні, засвоєння фундаментальних засад налагодження страхових відносин у суспільстві; набуття знань з організації страхової діяльності на підприємствах різних форм господарювання та страхування фізичних осіб.

Перелік компетентностей, яких набуде студент після опанування дисципліни «Страховання»: соціально-особистісні (здатність навчатися; креативність, здатність до системного мислення; наполегливість у досягненні мети; турбота про якість виконуваної роботи); загальнонаукові (здатність аналізувати та синтезувати інформацію у сфері страхової діяльності; здатність розуміти сутність і проблеми розвитку страхування); загально-професійні (знання методів і засобів налагодження страхових відносин; здатність застосовувати інноваційні методи у страхуванні); спеціалізовано-професійні (знання сучасних теорій організації баз і сховищ даних, методів і технологій їх обробки, уміння проектувати логічні та фізичні моделі баз даних і запити до них); інструментальні (формулювати права та обов'язки сторін у договорі страхування; професійно володіти термінологією страхування; визначати стратегію розвитку страхової діяльності).

Сфера реалізації набутих компетентностей в майбутній професії: самостійне вирішення завдань предметної сфери діяльності у страхуванні.

Ключові слова: страхування, страхові ризики, майнове страхування, страхування цивільної відповідальності, страхування майна юридичних осіб, страхування майна фізичних осіб, ринок страхових послуг, державні органи регулювання страхової діяльності, страхування ризиків для туристичних підприємств.

Summary

The optional part of the training program for specialists in the field of "Tourism" provides for the study of the discipline "Insurance". The work program of the discipline "Insurance" is intended for students of the direction of preparation 6.140103 "Tourism" and is made taking into account the modern requirements for educational-methodical documents and professional competences of the educational and qualification characteristics of bachelors on tourism.

Insurance in tourism is a system of relations between an insurance company and a tourist to protect his life and health and property interests in the event of the occurrence of insurance cases, then the main task of insurance is to provide guarantees on all unforeseen costs associated with insurance incidents that take on yourself insurer.

Objective of mastering discipline: acquisition of opportunities for solving problems of the substantive sphere of activity in insurance, assimilation of the fundamental principles of establishing insurance relations in society; acquisition of knowledge on the organization of insurance activities at enterprises of different forms of management and insurance of individuals.

List of competencies that the student will acquire after completing the discipline "Insurance": social-personal (ability to study, creativity, ability to systematic thinking, persistence in achieving the goal, care for the quality of work performed); general sciences (the ability to analyze and synthesize information in the field of insurance activity; ability to understand the essence and problems of insurance); general-professional (knowledge of methods and means of establishing insurance relations, the ability to apply innovative methods in insurance); specialized-professional (knowledge of modern theories of organization of databases and data warehouses, methods and technology of their processing, ability to design logical and physical models of databases and requests to them); instrumental (to formulate the rights and obligations of the parties in the insurance contract; to have a professional knowledge of the terminology of insurance; to define the strategy of development of insurance activity).

Sphere of realization of acquired competences in the future profession: independent solution of the tasks of the substantive sphere of activity in insurance.

Key words: insurance, insurance risks, property insurance, civil liability insurance, property insurance of legal entities, property insurance of individuals, insurance services market, state regulators of insurance activity, insurance of risks for tourist enterprises.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни денна форма навчання
Кількість кредитів – 2,0	Галузь знань 1401 "Сфера обслуговування"	Вибіркова
Модулів – 2	Напрямок підготовки 6.140103 "Туризм"	Рік підготовки: 4-й
Змістових модулів – 2		Семестр 7-й
Загальна кількість годин – 72		Лекції 20 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 2,8		Практичні, семінарські 10 год.
	Лабораторні –	
	Самостійна робота 42 год.	
	Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи студентів становить:
для денної форми навчання – 42% до 58%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни "Страховання" у системі підготовки фахівців сфери туризму за напрямом "Туризм" полягає в формуванні у майбутніх фахівців системи спеціальних теоретичних знань та практичних навиків основних положень теорії й практики страховання фізичних і юридичних осіб в умовах ринкових відносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Страховання" є такі:

- з'ясування об'єктивної необхідності і сутності страхових послуг, які надаються як фізичним так і юридичним особам;
- засвоєння методів організації роботи страховика щодо реалізації страхових послуг;
- вивчення умов надання страхових послуг у галузі особистого, майнового страховання та страховання відповідальності;
- розуміння організаційних засад фінансової діяльності страхових компаній.

У результаті вивчення дисципліни "Страховання" студент повинен:

знати:

- предмет, об'єкт, суб'єкт і завдання страховання;
- економічні форми і системи страховання;
- сутність та особливості страховання в Україні;
- правові основи організації страховання в Україні;
- сутність та структуру ринку страхових послуг в Україні;
- поняття, складові та формування страхового продукту;
- порядок укладання і дії страхового договору;
- основи управління страховими компаніями;
- страховання у зовнішньоекономічній діяльності;
- економічні показники діяльності страхової компанії.

вміти:

- застосовувати основні нормативно-правові акти при застосуванні страхової діяльності;
- визначати стратегію діяльності страхових підприємств;
- оцінювати основні теорії, принципи, методи і поняття в галузі страховання;
- визначати та формувати ресурсне забезпечення діяльності страхової компанії;
- розуміти економічну сутність прибутку страхової компанії;
- здійснювати управління формуванням та розподілом прибутку страхових компаній.

мати компетентності:

- організовувати та структурувати об'єкти страховання на які воно може бути розповсюджено;
- планувати необхідні варіанти страхового захисту та обґрунтовувати

необхідність їх застосування для диверсифікації ризиків залежно від головних умов, що пропонують страхові компанії;

- орієнтуватися у ключових засадах правил та договорів страхування;
- оцінювати можливість використання страхування для забезпечення інтересів туристичного підприємства;
- оцінювати вартість страхової послуги;
- оцінювати фінансову надійність страховика на підставі його публічної звітності.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Сутність страхування як економічної категорії

Тема 1. Страхування в умовах ринкової економіки

Історичні передумови виникнення страхування. Необхідність та зміст страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Форми страхування. Системи страхування: страхування за дійсною вартістю майна, пропорційної відповідальності, першого ризику, "дробової частини", відповідною вартістю.

Тема 2. Страховий ринок

Зміст та структура ринку страхових послуг. Організаційна структура ринку страхових послуг України. Необхідність розвитку ринку страхових послуг. Чинники, що впливають на розвиток ринку страхових послуг. Внутрішня система та зовнішнє середовище страхового ринку. Асортимент страхового ринку. Порядок укладання і дії страхового договору. Ліцензування страхової діяльності.

Тема 3. Майнове страхування

Зміст, структура та види майнового страхування. Страхування транспортних засобів та вантажів. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств. Страхування майна юридичних та фізичних осіб.

Тема 4. Страхування відповідальності

Необхідність, зміст та структура страхування відповідальності. Види відповідальності. Особливі риси страхування відповідальності. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Страхування професійної відповідальності. Механізм реалізації обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

**Змістовий модуль 2. Галузі страхування. Фінансова діяльність
страхових компаній**

Тема 5. Підприємницька діяльність та її страховий захист

Ризик у підприємництві та необхідність його страхування. Види ризиків: політичні, технічні, виробничі, комерційні. Ознаки класифікації ризиків. Страхування комерційних ризиків. Тарифні ставки із страхування комерційних ризиків. Страхування фінансових ризиків. Види фінансових ризиків: валютний, кредитний, інвестиційний. Страхування кредитних ризиків. Види страхування кредитів: страхування делькредере (комерційні кредити, кредити під заставу виробництва і предмети споживання, експортні кредити), страхування поручительства і гарантій, страхування збитків, які виникають через надмірне довір'я.

Тема 6. Інвестиційна діяльність страховика

Інвестиційна стратегія як форма прояву диверсифікації страхового портфеля. Інвестиційна стратегія страхової компанії. Структура інвестиційних ризиків. Майнові та інтелектуальні цінності. Види інвестицій. Страхування інвестицій. Системи оцінок та методи обмеження ризиків іноземних інвестицій. Фактори ризику: соціально-політична ситуація в країні та перспективи її розвитку; внутрішньо економічна ситуація та її перспективи; зовнішньоекономічна діяльність та її перспективи.

Тема 7. Актуарні розрахунки

Суть та завдання актуарних розрахунків. Сучасне значення поняття "актуарій". Класифікація актуарних розрахунків. Тарифна ставка: структура та методи розрахунку. Витрати на ведення страхової справи: організаційні, аквізиційні, ліквідаційні, управлінські, інкасаційні. Визначення тарифів за новими видами страхування. Методика розрахунків тарифної ставки. Суть та види страхових премій.

Тема 8. Програма страхування ризиків для туристичних підприємств

Структура програми страхування ризиків для туристичних підприємств. Етапи програми страхування. Основні пункти програми страхування ризиків туристичної фірми. Характеристика договорів страхування для туристичних підприємств. Розрахунок тарифної ставки для різних видів страхування на туристичних підприємствах.

Тема 9. Економічна ефективність страхової діяльності

Проблеми захисту страхувальника від неплатоспроможності страховика. Фінансова структура страхової компанії. Доходи, витрати, фінансові

Тема 10. Страхування в зовнішньоекономічній діяльності

Необхідність, зміст та структура страхування ЗЕД. Угоди з перевезення вантажів. Страхування морських суден. Обов'язкове авіаційне страхування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	(денна форма)					
	у тому числі					
	усього	лекц.	практ.	лаб.	ІНДЗ	СР
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Сутність страхування як економічної категорії						
Тема 1. Страхування в умовах ринкової економіки	7	2	1	-		4
Тема 2. Страховий ринок	7	2	1	-		4
Тема 3. Майнове страхування	7	2	1	-		4
Тема 4. Страхування відповідальності	7	2	1	-		4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	28	8	4	-		16
Змістовий модуль 2. Галузі страхування. Фінансова діяльність страхових компаній						
Тема 5. Підприємницька діяльність та її страховий захист	7	2	1	-		4
Тема 6. Інвестиційна діяльність страховика	7	2	1	-		4
Тема 7. Актуарні розрахунки	7	2	1	-		4
Тема 8. Програма страхування ризиків для туристичних підприємств	9	2	1			6
Тема 9. Економічна ефективність страхової діяльності	7	2	1	-		4
Тема 10. Страхування в зовнішньоекономічній діяльності	7	2	1	-		4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	44	12	6	-		30
Усього годин	72	20	10	-	-	42

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма навчання)
1.	Тема 1. Сутність, принципи, роль і класифікація страхування	1
2.	Тема 2. Страхові ризики та їх оцінка	1
3.	Тема 3. Страховий ринок	1
4.	Тема 4. Страхова організація як частина економічної системи.	1
5.	Тема 5. Державне регулювання страхової діяльності	1
6.	Тема 6. Особисте страхування.	1
7.	Тема 7. Страхування майна	1
8.	Тема 8. Страхування відповідальності громадян	1
9.	Тема 9. Перестраховування та співстраховування	1
10.	Тема 10. Доходи, витрати і прибутки страховика. Фінансова надійність страхової компанії	1
	Разом	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
1.	Тема 1. Страхування в умовах ринкової економіки	4
2.	Тема 2. Страховий ринок	4
3.	Тема 3. Майнове страхування	4
4.	Тема 4. Страхування відповідальності	4
5.	Тема 5. Підприємницька діяльність та її страховий захист	4
6.	Тема 6. Інвестиційна діяльність страховика	4
7.	Тема 7. Актуарні розрахунки	4
8.	Тема 8. Програма страхування ризиків для туристичних підприємств	6
9.	Тема 9. Економічна ефективність страхової діяльності	4
10.	Тема 10. Страхування в зовнішньоекономічній діяльності	4
	Разом	42

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання.

Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання.

Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, метод мозкового штурму, метод вільних асоціацій, метод обговорення тематичних зображень, метод "переваги та недоліки", метод "Робота в мережі", ділові ігри.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордон-них навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. У процесі викладання лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає питання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Наприклад, під час викладання теми пропонується більш детально зупинитися на розгляді проблемного питання "Програма страхування ризиків для туристичних підприємств".

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. У процесі викладання лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені запитання, а висвітлювати лекційний матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використовувати під час розв'язання проблеми.

Міні-лекції передбачають викладання навчального матеріалу за короткий проміжок часу і характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

На початку проведення міні-лекції за вказаними темами лектор акцентує

увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло. Лекційне заняття, проведене в такий спосіб, пробуджує у студента активність та увагу при сприйнятті матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу щодо відтворення інформації, яку він одержав від викладача.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Після висвітлення проблеми (при використанні проблемних лекцій) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб і презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації — виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань. Однією з позитивних рис презентації та її переваг за умови використання в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти під час роботи в певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки и висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Ділові та рольові ігри — форма активізації студентів, внаслідок якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій. Передбачено в темі "Підприємницька діяльність та її страховий захист".

Метод "Обговорення тематичних зображень" дає змогу візуально сприймати інформацію, сприяє розвитку асоціативного мислення та кращому засвоєнню матеріалу.

Метод вільних асоціацій — форма активізації навчання, що передбачає при розгляді питання виділення проблем, розробку комплексу заходів для їх вирішення.

Метод мозкового штурму спрямований на формування здатності студентів до генерування нових нестандартних ідей.

Метод "переваги та недоліки" сприяє розвитку здібностей до аналізування та критичного мислення.

Метод порівняння формує здібності до співставлення інформації та використаний для аналізу спеціальних програмних продуктів з управління

Метод "Обговорення на місці" передбачає висловлювання своїх думок з сформульованого проблемного питання без підготовки.

Метод "Робота в мережі" спрямована на формування вміння працювати в команді та виділяти основні положення дискусії. Передбачається, що всі студенти діляться на групи та обирається один координатор, який підходить до кожної групи, проводить моніторинг їх роботи та виділяє найбільш вагомі положення дискусій.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовується оцінювання знань за наступними видами робіт:

- поточне тестування та опитування;
- усне опитування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля;
- перевірка виконаних практичних завдань;
- підготовка та презентація реферату, міні лекції;
- підготовка до видання наукових статей, тез для участі в конференціях.

Індивідуальна робота є обов'язковим елементом модуля і виконується обов'язково в часових рамках вивчення певного модуля.

Усі форми контролю включені до 100-бальної шкали оцінювання.

1. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, розрахунково-графічна робота, результати самостійної роботи студентів) проводиться за наступними критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

T1, T2... T10 — теми змістових модулів.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для заліку	
90 – 100	зараховано	
82-89		
74-81		
64-73		
60-63		
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни "Страхування" включає:

1. Опорний конспект лекцій (на електронному і паперовому носіях) за всіма темами курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.

2. Пакети тестових завдань з кожної теми та в цілому по всьому курсу дисципліни.

11. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – Режим доступу : www.naiu.kiev.ua/books/.../literature.html. – Назва з екрана.
2. Про страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 07.03.1996. № 85/96-ВР (зі змінами та доповненнями) . – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-vr>. – Назва з екрана.
3. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс] / Верхов. Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрана.
4. Цивільний кодекс України (зі змінами та доповненнями внесеними Законом України від 19 червня 2003 р. № 980-IV) // Зб. сист. законодавства. – 2003. – № 12. – 225 с.
5. Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 04.04.2003 № 292/2003 (зі змінами та доповненнями) . – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/844.html>. – Назва з екрана.
6. Базилевич В. Д. Страхова справа / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К. : Знання, 2005. – 352 с.
7. Базилевич В. Д. Страхування : підручник / В. Д. Базилевич – К. : Знання, 2008. – 1019 с.
8. Базилевич В. Д. Страховий ринок України : навч.-метод. посіб. / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2002. – 374 с.
9. Вовчак О. Д. Страхування : навч. посіб. / О. Д. Вовчак. – 2-ге вид., випр. і доп. – Л. : Вид-во "Новий Світ-2000", 2005. – 480 с.
10. Вовчак О. Д. Страхова справа : підручник / О. Д. Вовчак. – К. : Знання, 2011. – 391 с.
11. Осадець С. С. Страхування : підручник / С. С. Осадець. – К. : КНЕУ, 2002. – 599 с.
12. Ротова Т. А. Страхування : навч. посіб. / Т. А. Ротова, Л. С. Руденко. – К. : КНТЕУ, 2001. – 400 с.
13. Шихов А. К. Страхування : учеб. пособ. / А. К. Шихов. – М. : ЮНИТИ ДАНА, 2000. – 431 с.

Допоміжна

14. Козьменко О. В. Страховий ринок України у контексті сталого розвитку : монографія / О. В. Козьменко. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. – 350 с.
15. Конарівська О. Б. Дослідження факторів впливу на формування ринку праці сфери небанківських фінансових послуг в Україні / О. Б. Конарівська // Вплив ринку праці на розвиток галузей економіки : матер. наук. сем. / за ред.:

С. О. Гуткевич, Л.А. Пунчак. – К. : Нац. тех. ун-т України «Київ. політех. ін-т», 2014. – Вип. 6. – Ч.1 – С. 56–59.

16. Конарівська О. Б. Поняття та види небанківських фінансових посередників як професійних учасників ринку небанківських фінансових послуг / О. Б. Конарівська // Економічні та екологічні механізми розвитку України та її регіонів : зб. наук. пр. Донецьк. держ. ун-ту управління. – Донецьк, 2013. – Вип. 267. – Т. XIV. – С. 281–290.

17. Конарівська О. Б. Проблеми становлення страхового ринку в Україні / О. Б. Конарівська // Вісн. нац. ун-ту водного госп-ва та природокористування. – 2007. – № 4 (40) . – С. 85–92.

18. Лапко О. О. Моделювання тенденцій розвитку небанківських фінансових установ в Україні / О. О. Лапко, О. Б. Конарівська // Бізнес Інформ. – 2015. – № 2. – С. 103–107.

19. Левченко В. П. Розвиток ринку небанківських фінансових послуг : монографія / В. П. Левченко. – К. : Центр учб. літ-ри, 2013. – 368 с.

20. Яворська Т. Державне регулювання перестрахового підприємництва в Україні / Тетяна Яворська // Банківська справа. – 2013. – № 4. – С. 45–54.

12. Інформаційні ресурси

21. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>

22. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>

23. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

24. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

25. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libr.rv.ua/>

26. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>

27. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олексі Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).

28. Всё о страховании [Електронный ресурс] // Фориншурер : интернет-журнал. – Режим доступу до журн. : <http://www.forinsurer.com/>. – Заглавие с экрана.

29. Ліга страхових організацій України – професійне об'єднання учасників страхового ринку [Електронний ресурс] : офіц. сайт : україн. версія. – Режим доступу : <http://www.uainsur.com/>. – Назва з екрана.

30. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс] : офіц. сайт : україн. версія. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua>. – Назва з екрана.